

LEZINGENCYCLUS

Spelen met taal

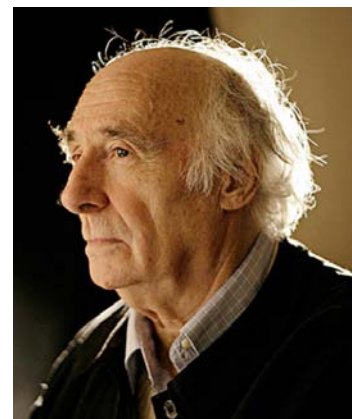
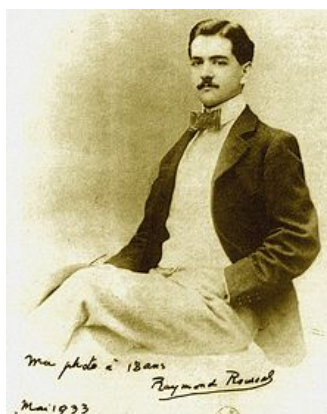

Vormvernieuwing in de moderne Franse literatuur

- PLAATS** Universiteitsbibliotheek, Singel 425, Amsterdam
C1.13 (Belle van Zuylenzaal)
- DATUM** vrijdag 25 november 2016
- TIJD** 10.00-17.00 uur
- KOSTEN** € 135,- inclusief reader, koffie/thee, lunch en nascholingscertificaat
€ 35,- voor aio's, studenten van universiteiten en hogescholen, leden van de Alliance française

INSCHRIJVING: U kunt zich aanmelden d.m.v. een e-mail met uw volledige naam- en adresgegevens en de naam van uw onderwijsinstelling naar zowel Manet van Montfrans – m.a.e.vanmontfrans@uva.nl als Jeanette den Toonder (in cc) j.m.l.den.toonder@rug.nl.

Uw inschrijving is definitief **na overmaking cursusbedrag (voor 7 november 2016)** op NL04 INGB 0004 0543 54 t.n.v. Stichting van Romanisten aan Nederlandse Universiteiten te Amsterdam o.v.v. *Spelen met Taal*: € 135,- voor geïnteresseerden (niet aan universiteit of hogeschool verbonden), € 35,- voor aio's, studenten van universiteiten en hogescholen en leden van de *Alliance française*.

SPELEN MET TAAL: VORMVERNIEUWINGEN IN DE FRANSE LITERATUUR

De lezingen van deze nascholingscursus gaan over schrijvers die zich in hun werk op het spel met taal en vorm concentreren, van Restif de la Bretonne, Raymond Roussel en Guillaume Apollinaire tot de Oulipianen Raymond Queneau en Jacques Roubaud. Roussel en Apollinaire werden beiden door de surrealistische avant-garde als voorlopers gezien; de Oulipo, het genootschap voor schrijvers en wiskundigen dat in 1960 door o.a. Queneau werd opgericht, en waarvan Italo Calvino, Georges Perec en Jacques Roubaud prominente vertegenwoordigers zijn, is anno 2016 nog steeds springlevend.

Van de experimenten in de spreektaal is het *verlan*, het zogeheten achterstevoren praten (à l'envers), waarschijnlijk de meest bekende vorm. Maar niet iedereen zal weten dat het *verlan* al voorkomt in het werk van de achttiende-eeuwse schrijver Restif de la Bretonne en dat ook oudere inwoners van het oer-Hollandse IJmuiden nog vloeiend 'achterstevoren' kunnen praten, *kijlioem tad tkijl la*.

Apollinaire (1880-1918): Als er één vers raadselachtig is qua vorm en inhoud, dan is het wel Apollinaires éénregelige gedicht *Chantre*. Bij nadere beschouwing blijkt dit *monostichon* zo rijk aan dubbelzinnigheden, woordspelingen, dubbele bodems en mythologische verwijzingen dat *Chantre* nog in extremis is toegevoegd aan de drukproeven van de bundel *Alcools* (1913). De verrassende rijkdom van dit één-versregelige gedicht wordt uiteengezet in een analyse van intratekstuele en intertekstuele verbanden. Het gedicht biedt daarnaast aanknopingspunten voor het begrip van de vernieuwer Apollinaire met zijn latere *Calligrammes* (1918).

• Drs. Vic van der Toorn, oud-docent Frans en Latijn, Alfrink College te Zoetermeer

Raymond Roussel (1877-1933) heeft veel auteurs beïnvloed met zijn oorspronkelijke manier van schrijven. Een belangrijk deel van zijn werk ontstond door het toepassen van een *procédé* dat een verhaalwereld opbouwde met als uitgangspunt twee gelijkkluidende (homonieme) woorden of zinnen die op verschillende manieren kunnen worden geïnterpreteerd. In de lezing zal worden nagegaan in hoeverre dit formalisme samengaat met Roussels uitspraak dat voor hem 'de verbeelding alles is'.

• dr. Sjef Houppermans, Universiteit Leiden

Jacques Roubaud (1932-) *Parc sauvage* (2008), een verhaal over de lotgevallen van twee tijdens WWII ondergedoken kinderen, is een afsplitsing van het omvangrijke autobiografische proza-project ('prose de mémoire'), ingeluid door *Le Grand Incendie de Londres* (1989). In *Parc sauvage* hanteert de schrijver een Oulipiaanse *contrainte*, een zogeheten 'eodermdrome'. Wat is de oorsprong van deze *contrainte*, wat voor rol speelt deze in de herinneringen aan een kindertijd in Vichy-Frankrijk, en wat is de verhouding van dit in de derde persoon geschreven verhaal tot de zesdelige autobiografische cyclus?

• Mw. dr. Manet van Montfrans, Universiteit van Amsterdam

Restif de la Bretonne (1734 -1806) **en de vissers van IJmuiden**. In *La Découverte australe* beschrijft Restif de la Bretonne de taal van de Mégapatons die gekarakteriseerd wordt door het 'achterstevoren' praten (Restif wordt Fister). In deze lezing wordt nader ingegaan op de manier waarop het *verlan* in onze tijd functioneert. Een vergelijking van het *verlan* van Megapatonië en IJmuiden zal laten zien dat de achttiende-eeuwse en de eigentijdse variant aan dezelfde *contraintes* onderworpen zijn.

• dr. Haike Jacobs, Universiteit van Nijmegen

Oulipo en het plezier en de noodzaak van (re)creatief schrijven. Nanne Nauta, dichter, oprichter van SAd'E (Salon Artisanal d'Écriture), een schrijversgroep in navolging van het Franse Oulipo, bedenker van het kruissonnet, de sudaiku en de hyperhaiku, neemt zijn toehoorders mee op een korte reis langs eigen werk en dat van enkele Oulipianen.

De lezingen zijn bedoeld voor docenten in het voortgezet onderwijs, studenten van universiteiten en hogescholen en een ieder die er belangstelling voor heeft, ter informatie en inspiratie. De sprekers zijn allen ervaren docenten aan universiteiten of aan het voortgezet onderwijs. De cursus wordt namens de SRNU georganiseerd door Manet van Montfrans en Matthijs Engelberts (UvA) in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam.

PROGRAMMA

10.00 uur

Inschrijving en ontvangst

10.30-10.45 uur

Inleiding

Matthijs Engelberts

10.45-11.30 uur

Le vers solitaire van Apollinaire

Vic van der Toorn

11.30-12.15 uur

Raymond Roussel: Formes et Formules

Sjef Houppermans

12.15-12.45 uur

Vragen en discussie

12.45-14.15 uur

Lunch

14.15-15.00 uur

Jeux de mots, lieux de mémoire. Over Parc Sauvage van Jacques Roubaud

Manet van Montfrans

15.15-16.00 uur

Contraintes et fonction ludique du langage: de Restif de la Bretonne au verlan d'aujourd'hui

Haïke Jacobs

16.00 -16.15 Theepauze

16.15 -17.00 uur

Poëzie is een puzzel, het leven een raadsel - Oulipo en het plezier en de noodzaak van (re)creatief schrijven

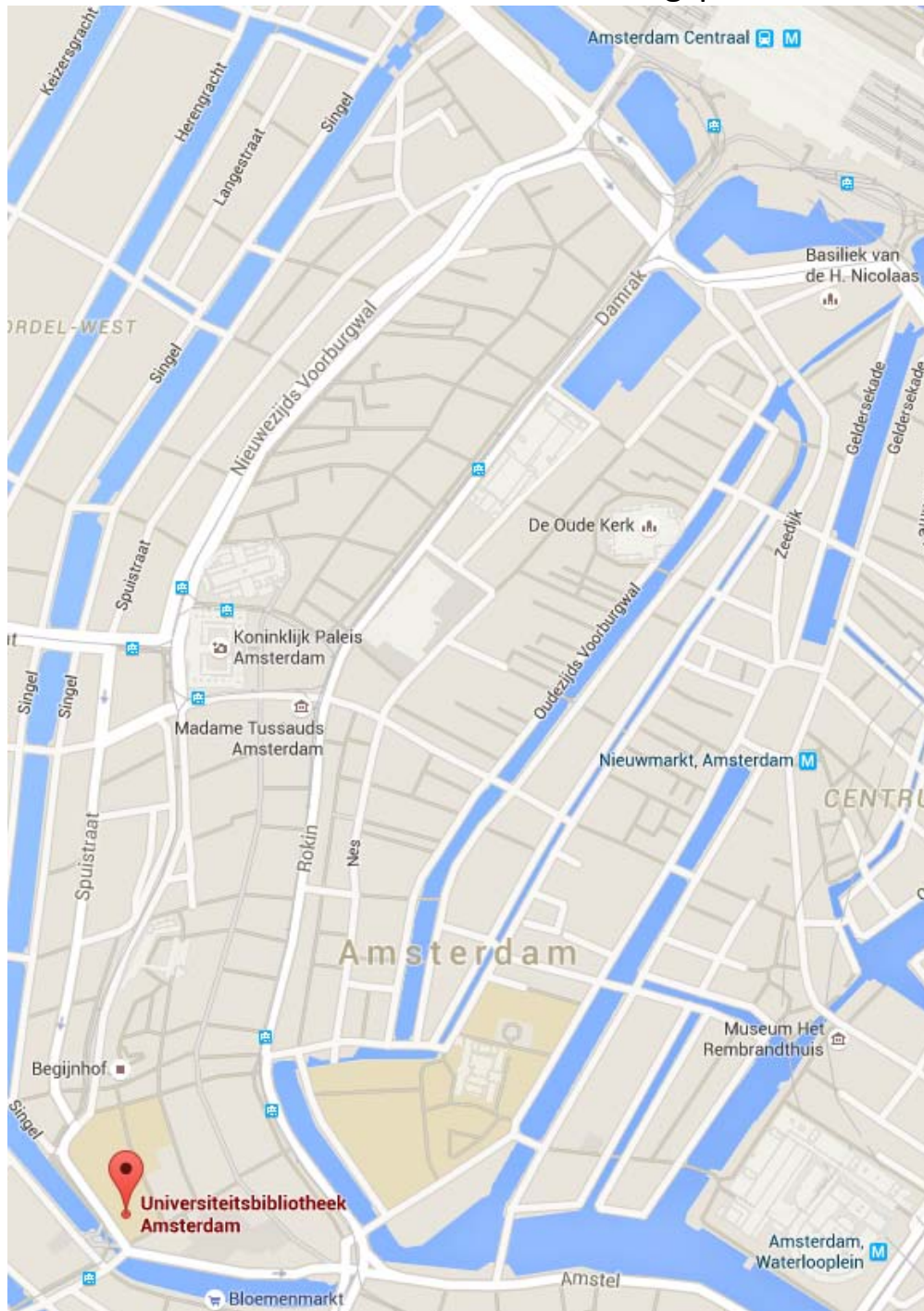
Nanne Nauta

17.00 -17.30 uur

Vragen en discussie

ROUTEBESCHRIJVING

vanaf Amsterdam Centraal Station naar de Universiteitsbibliotheek, Singel 425
Tram 1, 2 of 5 naar halte Koningsplein

SRNU

Stichting van Romanisten aan de Nederlandse Universiteiten

De SRNU - Stichting voor Romanisten aan de Nederlandse Universiteiten - is opgericht op 16 april 2005. De stichting stelt zich ten doel kennis van en onderwijs in de Franse Taal en Cultuur te bevorderen. Daartoe organiseert zij cursussen, congressen en onderzoeksdagen, en zet zij zich in om invloed uit te oefenen op het onderwijsbeleid.

www.romanisten.nl